

Eduskunta
Sivistysvaliokunta

HE 197/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ammattikorkeakoululain ja opintotukilain muuttamisesta

Hallituksen esityksessä (197/2025 vp) ehdotetaan muutettavaksi ammattikorkeakoululakia. Lakia muutettaisiin siten, että ensihoitajakoulutus, terveydenhoitajakoulutus ja kättilökoulutus eivät olisi enää tutkintoon johtavaa koulutusta, vaan niitä toteutettaisiin kyseisiä koulutuksia koskevien ammattikorkeakoululakiin lisättävien uusien säännösten nojalla. Ensihoitajakoulutuksen ja kättilökoulutuksen tavoitteellinen suoritus aika olisi 1,5 lukuvuotta ja terveydenhoitajakoulutuksen 1 lukuvuosi. Ensihoitajakoulutusta ja terveydenhoitajakoulutusta annettaisiin yhtenäisenä koulutuksena sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon, johon liitetään tutkintonimike sairaanhoitaja (AMK), kanssa. Ensihoitaja- ja terveydenhoitajakoulutusta annettaisiin erikseen suoritettavana koulutuksena myös niille, joilla on jo sairaanhoitajan koulutus. Kättilökoulutusta annettaisiin sairaanhoitajakoulutuksen suorittaneille. Muutoksen tavoitteena on sujuvoittaa koulutuspolkuja ja nopeuttaa näihin ammatteihin valmistumista ja käytettävissä olevien resurssien käyttöä.

Lupa- ja valvontaviraston lausunto

Lupa- ja valvontavirasto arvio luonnoksen vaikutuksia sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden laillistamiseen, liikkuvuuteen sekä viranomaistoimintaan. Lupa- ja valvontavirasto kannattaa esityksen tavoitetta sujuvoittaa koulutuspolkuja ja nopeuttaa näihin ammatteihin valmistumista ja käytettävissä olevien resurssien käyttöä. Lupa- ja valvontavirasto pitää esitystä perusteltuna ja kannatettavana.

Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan esityksen mukaisen kättilön koulutuksen rakenne täyttää selkeämmin ammattipätevyysdirektiivissä (ammattipätevyysdirektiivin 41.1 artiklan c kohta) kättilön koulutukselle asetetut edellytykset. Tämä selkeyttää henkilöiden asemaa liikuttaessa EU- ja ETA-alueella.

Lupa- ja valvontavirasto pitää kannatettavana, että esityksessä on huomioitu myös aiemman opistoasteen tutkinnon suorittaneet, joilla olisi myös kelpoisuus hakeutua koulutuksiin.

Lupa- ja valvontavirasto pyytää, että sille varataan riittävä aika varautua teknisiin muutoksiin, joita esitys aiheuttaa. Tutkintotietojen muutos koulutukseksi vaikuttaa ammattioikeuden myöntämiseen, koska ammattioikeuden myöntäminen on riippuvainen tutkintokohtaisista koodi ja sisältö tiedoista, joilla varmistetaan, että suoritus on vaatimusten mukainen. Lupa- ja valvontavirasto esittää, että toimeenpanossa muutokset tietojärjestelmiin priorisoidaan, jotta Lupa- ja valvontavirasto voi uudistuksen myötä

myöntää ammattioikeuden yhtä sujuvasti kuin nykyään sähköisiä tietokantoja hyödyntäen ilman, että valmistuneiden ammatinharjoittamiseen syntyy tarpeettomia katkoja.

Lupa- ja valvontavirasto vahvistaa voivansa esityksen mukaisesti todistaa kättilöiden vuoden työkokemuksen hyödyntämällä jo nykyisin käytössä olevaa Certificate of Current Professional Status (CCPS) todistusta. Lupa- ja valvontavirasto arvioi, että sille syntyisi jonkin verran lisätyötä työkokemuksen arvioinnista, mutta muutoksella ei kuitenkaan arvioida olevan merkittäviä lisätyötä aiheuttavia vaikutuksia viranomaisille erityisesti ottaen huomioon sen, että kyseessä oleva todistus on tilaajalle maksullinen.

Työkokemuksen täyttyessä todistuksessa vahvistettaisiin EU- tai ETA-alueelle hakeutuvan ammatinharjoittamisoikeuteen liittyvät tiedot, koulutuksen direktiivivastaavuus ja muiden automaattisen tunnustamisjärjestelmän edellytysten täyttyminen. Lupa- ja valvontavirasto huomauttaa, että työkokemuksen osoittaminen voi osoittautua haastavaksi, koska usein tarve liikkua syntyy yllättäen, eikä henkilö ole osannut valmistautua ja hankkia vähintään vuoden työkokemusta kaikilla vaadituilla osa-alueilla.

Jos hakija ei voi osoittaa vaadittua työkokemusta, viitataan todistuksessa niin kutsuttuun yleiseen tunnustamisjärjestelmään. Vaikka vuoden työkokemuksen puuttuminen ei ole este henkilön liikkuvuudelle, on tällä vaikutuksia yksittäisen henkilön hakemusprosessiin. Yleisen tunnustamisjärjestelmän mukaan kohdamaa voi määrätä hakijan suorittamaan korvaavia toimenpiteitä (sopeutumisaika ja kelpoisuuskoe), jos koulutuksessa on olennaisia eroja kansalliseen koulutukseen. Korvaavien toimenpiteiden suorittamisesta voidaan periä maksuja ja hakemuksen käsittelyn tueksi tarvitaan enemmän selvityksiä, kuin automaattisessa tunnustamisjärjestelmässä. Kokonaisuutena arvioiden hakemusprosessi, jossa koulutusta arvioidaan yleisessä tunnustamisjärjestelmässä, voi aiheuttaa hakijalle enemmän lisätyötä ja kustannuksia, mutta se ei ole este liikkuvuudelle.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että kokonaisuutta tarkastellen koulutusmuutoksilla ei ole vaikutusta sairaanhoitajien, terveydenhoitajien ja kättilöiden laillistamiseen. Lupa- ja valvontavirasto myöntäisi laillistuksen edelleenkin ammattiin johtavan koulutuksen suorittamisen perusteella.

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihe: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi